07. ויצא. דבר תורה סביב שולחן השבת.

(בראׁ כח 17): וַיִּירָא וַיֹּאמֶר: מַה נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה! אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים, וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמָיִם.

מובא בתלמוד (מסׁ פסחים פח/א): אמר רבי אלעזר: מאי דכתיב (מה פירוש הפסוק בישעיׁ ב 3): וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים, וְאָמְרוּ לְכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הַר ה', אֶל בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב ...? לא כאברהם שכתוב בו **הַר**, שנאמר (בעקידת יצחק, בראׁ כב 14): אֲשֶׁר יֵאָמֵר הַיּוֹם **בְּהַר** ה' יֵרָאֶה. ולא כיצחק שכתוב בו **שָׂדֶה**, שנאמר (בראׁ כד 63): וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ **בַּשָּׂדֶה**, אלא כיעקב שֶׁקְּרָאוֹ **בַּיִת**, שנאמר (בראׁ כח 19): וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא **בֵּית** אֵל.

מה פירוש דברי חזׁ"ל אלה?

יש כאן הדרגתיות מסוימת בקשר להתייחסות האדם לה': אברהם היה הראשון אשר הכיר את בוראו בדור של עובדי אלילים. להגיע להכרה מלאה בהקבׁ"ה היה כמו לטפס על ראש הר. רק יחידי סגולה הצליחו לעשות זאת. רק אנשים כמו הנפשות שעשה אברהם בחרן, אישים כאליעזר עבדו, ענר, אשכול וממרא, ידידיו הנאמנים, יכלו להגיע אל פסגת ההר ולהרגיש את הצורך בה'.

אחריו בא יצחק, ממשיך דרכו של אביו להפצת האמונה בה'. הוא כבר קורא לה' **שָׂדֶה** ולא **הַר**, בזה שהצליח להביא את העולם להרגשה **שצריכים** את ה', כמו שאדם זקוק לשדה ולפרנסתו. השדה מוציא לחם תבואה ובלעדיו אין קיום. העולם בימיו של יצחק למד לדעת שה' אינו עניין ליחידי סגולה בלבד, אלא היא כמו השדה הזה שכולם זקוקים לו.

אבל אינך שרוי בשדה אלא בשעות מסוימות של היממה ורק בחודשים אחדים של השנה. בא יעקב אבינו וקרא לה' **בַּיִת**, בו אדם שוכן דרך קבע, קיץ וחורף, יום ולילה.

אסור שקשרנו עם ה' יהיה יחידי, כמטפסי הרים, או עונתי כאיכרים המעבדים את אדמתם, אלא חייב להיות עניין של כל אחד ואחד, בכל עת ובכל שעה.

שבת שלום ומבורך.

07. ויצא. דבר תורה סביב שולחן השבת.

(ל 24-23): וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר אָסַף אֱלֹהִים אֶת חֶרְפָּתִי. וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יוֹסֵף לֵאמֹר יֹסֵף ה' לִי בֵּן אַחֵר.

על פסוקי פרשתנו ויצא, כתב רש"י: חֶרְפָּתִי - שהייתי לחרפה שאני עקרה, והיו אומרים עלי שאעלה לחלקו של עשו הרשע. ומדרש אגדה: כל זמן שאין לאשה בן, אין לה במי לתלות סרחונה (טעויותיה). משיש לה בן, תולה בו. (לדוגמה): מי שבר כלי זה? בנך! מי אכל תאנים אלו? בנך:

פירוש דיבור רש"י זה הוא שכל זמן שאין לה בן, אין לה על מי להטיל את האשמה. אחרי שיש לה בן, היא תולה בו אשמה. המדרש מביא דוגמאות: אם הבעל אמר: מי שבר כלי זה? (תשובת האם): 'בנך'. יש לי עכשיו כתובת במי לתלות את הקולר ולהטיל את כל טעויותיי עליו.

מוזר ומשונה גם יחד! כך מגיבה אימא!?

נניח שמותר לענות כך משום שלום בית, אם כן צדקה רחל. אבל האם נותנים על כך שם? האם כדאי להנציח זאת? לתת לזה פרסום? אם אעשה דבר שיכעיס את בעלי, תמיד אוכל לנקות את עצמי ואטיל את האחריות על הילד?! קשה להבין!

אולי אפשר להסביר את דיבור רש"י הזה בדרך המליצה: אל תכעס עלי בשביל כלי, כי מול כל הנזקים שגורמים לך כאב, הבאתי לך דבר שעולה הרבה יותר מכלי או תאנים. "בנך!".

מי שבר את הכלי הזה? רחל עונה: "בנך!" חֲשֹׁב שבנך שווה הרבה יותר מכלי. לכן, אל תכעס!

מי אכל את התאנים האלה? "בנך!" חשוב שבנך שווה הרבה יותר מתאנים! ...

שבת שלום ומבורך.